

[Aksel Larsen.]

i øvrigt særdeles meget, nej, ikke så forfærdelig meget, men han beskæftigede sig med spørgsmålet om udvalgsforhandlinger og private forhandlinger og mente, at man ikke skulle rode dem sammen. Jeg forstod, at han var lidt knotten over, at der var forhandlet noget i private forhandlinger, altså sådan private partiforhandlinger, dels mellem socialdemokratiet og os, dels mellem socialdemokratiet og tre andre partier, og at disse forhandlinger ikke var foregået i udvalget — sådan forstod jeg ham i hvert fald. (*Henry Christensen*: Det er forkert!). Nå, det er forkert. Ja men det glæder mig i høj grad, at det er forkert, for hr. Henry Christensen kender nemlig godt til sådanne private forhandlinger mellem to eller flere partier, det oplevede vi i 1962, da man ikke kunne få mig smidt ud af udvalgsværelset for omsforhandlingerne dengang; så gik man over i udenrigsministeriet for at slippe for min behagelige nærværelse. Man har jo også ved andre lejligheder ført sådanne private forhandlinger, f. eks. da det drejede sig om at fikse boligforliget, så det, der er sket nu, er aldeles ikke noget uvant; måske har rollerne været lidt anderledes fordelt, men man kan i hvert fald ikke fra venstres og konservatives side sige: vi bestrider principielt retten til at foretage sådan noget, som der er sket her. Den ret må vi andre have lige så vel som andre partier.

Så tales der en del om håndfæstninger, og der siges — og det er hr. Henry Christensen og hr. Poul Møller åbenbart nogenlunde enige om — at regeringen har fået pålagt en håndfæstning af socialistisk folkeparti, men venstre og konservative har aldrig drømt om at pålægge regeringen håndfæstninger. Det vil jeg ellers nok sige. Netop i 1962 var det en forudsætning for, at man ville indgå på momsforliget med regeringen, at regeringen først forpligtede sig til at nedskære statens anlægsudgifter, og før regeringen havde gjort det, ville man ikke gå i realitetsforhandlinger, det var da næsten værre end en håndfæstning. Og hvad med andre lejligheder, hvor man har haft skatteforhandlinger, og hvad med forhandlingerne i maj måned i fjor, hvor man ganske tydeligt stillede en række krav op som led i en håndfæstning: vi forlanger den og den politik af regeringen, vi forlanger

loft over statens udgifter som betingelse for at forhandle videre om den moms, vi så gerne vil have! Det var ganske oplagt håndfæstninger, man krævede, man fik dem ikke dengang; men det er ikke det, vi har gjort ved den aftale, vi har truffet med socialdemokratiet og regeringen, det er en aftale truffet mellem to partier, som begge var interesseret i, at når vi nu lægger en politik op sammen, så må vi jo se at få det til at gå i overensstemmelse med den opfattelse, begge vore partier har. Det er altså ikke noget, vi har påtvunget socialdemokratiet, dette med, at meromsens procent ikke må stige, medmindre begge partier er enige om det; det er noget, begge partier var interesseret i. Men jeg forstår, at noget af den vrede, der er kommet frem her, skyldes, at der er partier i denne sal, som har været vant til, at de tidligere kunne pålægge regeringen håndfæstninger og stille den ultimata, men som har opdaget, at det kan de ikke mere. Det er naturligvis forståeligt, at de er vrede over det; men de må forsøge at affinde sig med, at tilstandene er anderledes, at flertallet er anderledes, at regeringen ikke mere er i den situation, den har været i i en årække, hvor den måtte gøre mange af sine handlinger afhængige af, hvorvidt den kunne få støtte fra borgerlige partier.

Hr. Poul Møller protesterer mod en påstand om, at de konservative skulle have optrådt, så man med føje kunne mistænke dem for ensidigt at ville varetage de store skatteyderes interesser. Jeg beklager meget; men jeg har nu altså det indtryk, at sådan har det konservative folkeparti optrådt. Jeg ved godt, at det store flertal af det konservative folkepartis vælgere er lønmodtagere, som ikke ligger oppe i de højeste lønklasser; men så meget mindre begriber jeg, at det konservative folkeparti så stædigt har holdt fast ved skattefradragsreglen, som ikke alene var en håbløs og umulig regel, hvis man vil have et anstændigt skattesystem, men som også netop måtte bevirke, at folk med nogenlunde lave indtægter blev straffet, medens kun de med de højeste indtægter havde det højt besungne skatteloft.

Jeg må i øvrigt erindre om, at ved disse forhandlinger, som vi havde — jeg tror, det var i ordførerudvalget — ønskede de konservative — de var ikke ene om det,